

40 MËSIMI NGA IMAM NEVEVIU PËR AGJËRIMIN

Autor: Sulejman b. Muhammed el Luhejmejd

Titulli në origjinal: 40 faidetun muhtaretun min Sherhi'n Nevevi ala Sahihi Muslim (Kitabu's sijam)

Adresa: www.almotaqeen.net

Përshtati: Sedat Islami

Me emrin e Allahut, Mëshiruesit, Mëshirëplotit!

1. Agjërimi gjuhësisht nënkupton përmbajtjen dhe abstenimin nga diç, kurse fetarisht ka kuptimin: abstenim i veçantë, në kohë të veçantë-caktuar, nga person i caktuar.
2. Thënia e Muhammedit, alejhi's selam: “إذا دخل رمضان Kur të hyjë Ramazani...” është argument i drejtimit të qëlluar dhe të zgjedhur, të përfaqësuar nga Buhariu dhe të tjerë, se lejohet pa asnjë urrejtje të thuhet “Ramazan” pa përmendur fare “muaj i”.
 - Urrehet që të thuhet “Ramazan” pa përmendur më parë edhe fjalën muaj. Këtë mendim e ndajnë malakitet, të cilët pohojnë se Ramazani është emër prej emrave të Allahut, që nuk mund të përdoret për të tjerë pa para apo prapashtesë.
 - Pastaj përmendi mendimin e dytë e menjëherë mendimin e tretë, të cilin e përmendëm sipër.
3. Mendimi se Ramazani është emër prej emrave të Allahut është i dobët dhe i paargumentuar, edhe pse në fakt ekziston një transmetim i dobët përkitazi me këtë. Por meqenëse emrat e Allahut janë *tevkifijj* (bazohen vetëm në burime fetare) atëherë nuk përdoren pa argumente autentike.
4. Hadithi: “صوموا لرؤيته وأفطروا لرؤيته Agjëroni me pamjen e hënës dhe bëni bajram me pamjen e saj” ka për qëllim pamjen e hënës nga një pjesë e muslimanëve e jo të gjithë. Mjafton që ta shohin dy besimtarë të drejtë, e edhe një sipas mendimit më të saktë. Kurse sa i përket Bajramit, kushtëzohen patjetër dy besimtarë të drejtë dhe askush përveç Ebu Theurit nuk e ka lejuar me një besimtar të drejtë.
5. Hadithi: “شهرها عيد لا ينقصان : رمضان ودو الحجة Dy muaj të festës që nuk pakësohen: Ramazani dhe Dhu'l Hixh-xheh” ka për qëllim -sipas mendimit më të saktë- se shpërblimi i tyre nuk pakësohet edhe nëse shifra e tyre pakësohet. Disa thanë se për qëllim është se ata dy muaj nuk pakësohen së bashku gjatë një viti të vetëm derisa të tretët ndanë mendimin se shpërblimi i muajit Dhu'l Hixh-xhe nuk është më i vogël se ai i Ramazanit. Ky mendim është i dobët dhe i pranuar mbetet mendimi i parë.
6. Hadithi: “لا يمنعن أحداً منكم أذان بلال ، فإنه يؤذن ليرجع قائمكم ويوقظ نائمكم Le të mos e pengojë askënd prej jush ezani i Bilallit (nga syfyri) ngase ai thërret që të kthehet falësi juaj dhe të zgjohet i fjeturi juaj” ka kuptimin: Bilalli e thërret ezanin që tua bëjë me dije se namazi i sabahut nuk është larg kështu që ai që është falur vullnetarisht:
 - le të kthehet për të pushuar pak për të qenë më pas i kthjellët për namaz të sabahut,
 - apo për të falur namazin e vitrit,
 - apo për tu përgatitur për namaz nëse ka nevojë për tu pastruar.Kurse thënia “i fjeturi juaj” ka për qëllim:
 - që të përgatitet për namaz të sabahut nëse do që para tij të fal pak namaz nate,
 - apo ta fal vitrin,
 - apo të bëjë syfyr nëse do ta agjëroj të nesërmen,
 - apo të marr abdes.

7. Hadithi: “ *تسحروا فإن في السحور بركة* *Bëni syfyr ngase në syfyr ka bereqet*” nxit për vlerën që ka ngrënia e syfyrit dhe vet syfyri. Dijetarët janë pajtuar se syfyri megjithatë nuk është obligim (vaxhib) por i preferuar (mustehab).
8. Bereqeti i syfyrit është i dukshëm; ai forcon për agjërime dhe shton pasionin për agjërime sa më të shumtë meqë me të vështirësitë e agjërimit janë të pakta. Kjo është domethënia që merret si e qëlluar.
9. Visali (agjërime pandërprerë) është kur njeriu agjëron dy e më tepër ditë pa ngrënë fare.
10. Hadithi: “ *إني أبيت يطعمني ربي ويسقيني* *Unë buaj kurse Allahu më ushqen dhe më jep të pijë*” ka kuptimin:
 - Allahu i jep fuqinë e atij që ka ngrënë dhe ka pirë,
 - Allahu i jep të hajë dhe pijë konkretisht nga të mirat e Xhenetit si nderim për të.

Mendimi i parë është më i qëlluar ngase ai po të hante konkretisht nuk do të llogaritej si Visal (agjërime i pandërprerë).

11. Ai që bën marrëdhënie intime me gruan nga harresa nuk e prish agjërimit dhe as që duhet ta shpaguajë atë. Ky është mendimi që ndan medhhebi ynë, dhe të cilin e mbron edhe *Xhumhuri* (shumica e dijetarëve), ani pse Imam Ahmedi mendon se e prish agjërimit dhe duhet të bëjë keffaret (shpagim). Argumenti ynë është se hadithi që flet për ngrënie me harresë është i vërtetë, dhe marrëdhëniet janë në këtë kuptim.
12. Transmetimi i Ummi Fadlit: “ *أن ناساً تماروا عندها يوم عرفة في صيام رسول الله فأرسلت إليه* *Se disa njerëz diskutuan në ishte apo jo i dërguari i Allahut agjërueshëm Ditën e Arafatit kështu që ia dërgova një gotë me qumësht derisa ai qëndronte mbi deve dhe e piu*” është komentuar në forma të ndryshme:
 - Shafiu, Maliku dhe Ebu Hanife bashkërisht me shumicën e dijetarëve mendojnë se preferohet ngrënia Ditën e Arafatit për atë që është haxhi, përderisa,
 - Aisheja dhe Ibni Zubejri e agjëronin atë ditë.

Shumica e dijetarëve argumentuan me veprimin e Pejgamberit, alejhi's selam (i cili piu qumështin) ngase kjo është më e lehtë për haxhiun, derisa të tjerët argumentuan me hadithin e përgjithshëm të vlerës së Arafatit që shlyen mëkatet e dy vjetëve. Këtë hadith *Xhumhuri* (shumica e dijetarëve) e komentuan për ata që nuk janë në Haxh.

13. Arsyeja e agjërimit të ditës së nëntë bashkërisht me të dhjetën në *Ashura* është që të mos iu ngjasojmë çifutëve, të cilët veçojnë vetëm të dhjetën. Hadithi e aludon këtë, edhe pse një grup kanë thënë se për qellim është që të jemi të sigurt për ditën e dhjetë. Pra, agjërohet edhe e nënta si kujdes ndaj të dhjetës. Mendimi i parë është më i qëlluar.
14. Ditët e Teshrikut janë tri, dhe këtë pas ditës së Nahrit (ditës së parë të Kurban Bajramit).
15. Janë quajtur ditë të Teshrikut për shkak se njerëzit kanë vënë mishin e kurbanëve në diell për tu terur.
16. Hadithi: “ *أيام التشريق أيام أكل وشرب* *Ditët e Teshkrikut janë dite ngrënie dhe pijeje*” është argument se nuk lejohet agjërime i këtyre tri ditëve. Këtë mendim e mbështesin Shafiu, Ebu Hanife, Ibnu'l Mundhiri, e të tjerë. Kurse një grup tjetër mendojnë se -vullnetarisht- mund të agjërohen këto ditë. Maliku, Evzaiu, Is'haku dhe Shafiu -sipas nje verzisoni- mendojnë se lejohet agjërime i këtyre ditëve për atë që ka bërë haxhin temettu dhe që nuk ka patur mundësi të therë kurban. Argument morën hadithin e Aishes të transmetuar nga Buhariu, se: “ *لم يرخص في أيام التشريق أن يصمن إلا لمن لم يجد الهدى* *Askujt nuk i është lejuar agjërime i Ditëve të Teshrikut, me përjashtim të atij që nuk ka gjetur kurban për therje*”.
17. Kanë thënë dijetarët se arsyeja e ndalimit të agjërimit të ditës së xhuma qëndron në atë se *xhumaja është ditë lutjeje, dhikri, adhurimi, kështu që preferohet*

- ngrënia që të jetë si ndihmesë për njeriun për këtë punë. Ky është mendimi që merret si bazë edhe pse një grup mendojnë se shkak i ndalesës së veçimit të xhumasë me agjërim është frika nga madhërimi i tepërt ashtu siç u mashtruan një grup njerëzish (çifutët) me ditën e shtunë, por njihet si mendim i dobët. Ekziston edhe një tjetër mendim që thotë se ndalesa është bërë për shkak që të mos kuptohet se është obligative një gjë e tillë, por edhe ky mendim është i dobët.*
18. Hadithi: “لا تخصوا ليلة الجمعة بقيام من بين الليالي” *Mos e veçoni natën e xhumasë me namaz nate nga netët tjera*” është dëshmi e një grupi dijetarësh se urrehet namazi i shpifur dhe i ashtuquajtur *regaib*, Allahu e vraftë atë që e vëri dhe e shpiku ngase është prej risive të urryera, të cilat janë humbje dhe injorancë. Të këqijat në të janë të qarta.
 19. Dijetarët janë njëzëri sa i përket asaj se gruas nuk i lejohet të agjërojë vullnetarisht kur burri është në shtëpi, me përjashtim nëse ai i jep leje.
 20. Maliku, Ebu Hanife, Shafi, Ahmed, dhe një pjesë e madhe e selefit mendojnë se kompensimi i ditëve të lëshuara të Ramazanit me arsye nuk kushtëzohet me rastin e mundësisë së pare, me kusht që kjo periudhë të mos jetë më larg se muaji Shaban ngase më pas vjen koha kur agjërimi më nuk pranohet, e kjo është koha e Ramazanit.
 21. Dijetarët kanë polemizuar sa i përket atij që ka vdekur dhe që i ka mbetur agjërim pa e kryer, qoftë ky agjërim ramazani, kompensim, zotim, se a agjërohet për të apo jo? Shafi ndan dy mendime, prej të cilëve më i njohuri është ky i pari:
 - *nuk lejohet që për të të agjërohet.*
 - Kurse mendimi i dytë është se lejohet dhe kjo i shpaguhet të vdekurit. Ky mendim në fakt është i qëlluari ngase e përkrah hadithi: “من مات وعليه صوم” *Kush vdes dhe i mbetet agjërim, atëherë për të agjëron kujdestari i tij*”.
 22. Hadithi: “من مات وعليه صيام أطعم عنه” *Kush ka vdekur dhe i ka mbetur agjërim pa përfunduar, atëherë i kompensohet me ushqimdhënie*” është i pavërtetuar.
 23. Domethënia e fjalës në hadith: “**agjëron për të kujdestari i tij**” është çdo i afërm, pa marrë parasysh se a është trashëgimtar apo jo. Disa thonë se për qellim është: trashëgimtari derisa të tretë thonë se për qellim është: *el asabeh* (bijtë dhe të afërmit). Mendimi i parë është më i qëlluar.
 24. Domethënia e fjalëve në hadith: “**لا يرفث ولا يجهل**” *le të mos bëjë refeth dhe as injorancë*”: *refeth* janë *ahmakllëku* dhe fjalët boshe e banale derisa *el xhehlu* është për afërsisht ngjashëm me *refeth*. Më konkretisht, është e kundërta e urtësisë dhe saktësisë në fjalë dhe vepra.
 25. Hadithi: “**فليقل إني صائم**” *le të thotë: Unë jam agjëruer!*” ka kuptimin: *le të thotë me zë që ta ndien sharësi dhe kacafytësi ngase kjo e bën të largohet.* Mirëpo është thënë edhe se kjo fjalë nuk ka nevojë të thuhet me zë por në vete që ta ndaloj këtë për t’ia kthyer sharjen sharësit. E sikur të bëheshin bashkë këto dy mendime, do të ishte mirë.
 26. Hadithi: “**الصيام جنة**” *agjërimi është mburojë*” ka kuptimin: Agjërimi është mburojë dhe pengesë nga fjalët banale, veprat e liga, mëkatet, e po kështu është pengesë edhe nga zjarri i Xhehennemit.
 27. Qëllimi me hadithin: “**فرح بفطره وفرح إذا لقي ربه**” *Agjëruesi ka dy gëzime: gëzim me iftarin e tij por edhe gëzim kur ta takojë Krijuesin e tij*” ka kuptimin se besimtari gëzohet në iftar (apo dhe në bajram) ngase e ka përfunduar adhurimin e tij pa gjërat që e prishin atë. Kurse gëzimin kur ta takojë Allahun e ka për arsye se sheh mirësitë dhe dhuntitë që janë përgatitur për agjëruesit.
 28. Hadithi “**من صام يوماً في سبيل الله باعد الله وجهه عن النار سبعين خريفاً**” *Kush agjëron një ditë në rrugën e Allahut, Allahu për atë ditë ia largon fytyrën larg Xhehennemit për 70 vjeshta*” flet për vlerën e agjërimin në rrugën e Allahut. Hadithi komentohet për ata që nuk dëmtohen dhe që një gjë e tillë nuk vërehet në përgatitjen e tyre për luftë dhe as për gjerat tjera ushtarake.

29. El hajsu (الحَبْس) është ushqimi i përberë nga hurma me tëlyen dhe kos.
30. Agjërimi i shumicës së muajit Shaban shumë është bërë për shkak se ngritën veprat e njerëzve në këtë muaj tek Allahu. Është thënë edhe ndryshe.
31. Dijetarët kanë thënë: Nuk është agjëruar komplet asnjë muaj përveç Ramazanit në mënyrë që të mos krijohet përshtypja e obligimit.
32. Për agjërimin e Muajit Rexheb as nuk ka tekste që ndalojnë por as që preferojnë.
33. Hadithi: “أفضل الصلاة بعد الفريضة صلاة الليل” *Namazi më i mirë pas farzit është ai i natës*” është dëshmi e pajtimit të dijetarëve se namazi fakultativ i natës është më i mirë se ai i ditës.
34. Hadithi: “من صام رمضان ثم أتبعه سنأ من شوال كان كصيام الدهر” *Kush agjëron Ramazanin e pastaj e përcjell me gjashtë ditë të Shevalit është sikur ta ketë agjëruar tërë vitin*” është komentuar kështu: Kjo është kështoj ngase një e mirë shpërblehet me dhjetë sosh. Ramazani shpërblehet me dhjetë muaj ndërsa gjashtë ditë shpërblehen me 60, pra dy muaj, e kështu bëhet agjërimi vjetor. Kjo është transmetuar në një hadith *merfuu* në Sunenin e Nesaiut.
35. Kanë thënë dijetarët: Nata e Kadrit është quajtur kështu ngase melaiiket shkruajnë kaderet (caktimet), idaren dhe exhelet e vitit në vijim. Është thënë edhe ndryshe, se është quajtur kështu për hire të vlerës dhe nderit që ka.
36. Hadithi: “تحرروا ليلة القدر” *Kërkojeni Natën e Kadrit*” ka kuptimin: bëhuni kureshtar për kërkimin e saj dhe përpiqueni në të.
37. I’tikafi gjuhësisht d.t.th.: mbyllje, qëndrim dhe nevojshmëri, kurse fetarisht nënkupton: Qëndrimi në xhami nga një person i caktuar me formë (qëndrimi) të caktuar.
38. Aisheja ka thënë: “كان رسول الله يعتكف العشر الأواخر” *Pejgamberi, alejhi’s selam bënte I’tikafin në dhjetëshin e fundit* . Ky hadith flet për preferimin e I’tikafit, e sidomos në dhjetë ditët e fundit. Muslimanët janë pajtuar se I’tikafi nuk është vaxhib – obligim.
39. Maliku, Ebu Hanife dhe shumica kushtëzojnë agjërimin për atë që bën I’tikaf. Argument kanë këto hadithe. Ndërsa Imam Shafiu argumentoi me I’tikafin e Pejgamberit, alejhi’s selam në dhjetë ditët e para të Shevvalit. Po kështu edhe me hadithin e Omerit, i cili i tha Pejgamberit, alejhi’s selam se në periudhën paraislame ishte zotuar për I’tikaf të një nate. Pejgamberi, alejhi’s selam i tha: Përmbushe zotimin tënd. Omeri kërkoi të bënte I’tikaf natën ndërsa nata nuk është koha e agjërimit. Kjo dëshmon se agjërimi nuk kushtëzohet.
40. Hadithi i Aishes: “كان رسول الله إذا دخل العشر .. وشد المنزر” *Pejgamberi, alejhi’s selam në dhjetë ditët e fundit...e lidhte rripin në bel*”, ka kuptimin: Përpjekje e madhe për adhurim. Është thënë edhe ndryshe se kjo është metaforë për largimin nga gratë me qëllim të bërjes sa më shumë adhurim.

Përfundoi me ndihmën e Allahut dhe suksesin prej Tij!